

УДК 78.01

DOI 10.32461/2226-3209.1.2025.327993

Цитування:

Ткач Ю. С. Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: критерії та методи аналізу. *Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв* : наук. журнал. 2025. № 1. С. 344–350.

Tkach Yu. (2025). Individual Performing Style of the Conductor-Choirmaster: Criteria and Methods of Analysis. *National Academy of Managerial Staff of Culture and Arts Herald: Science journal*, 1, 344–350 [in Ukrainian].

Ткач Юлія Сергіївна,

кандидат мистецтвознавства, доцент,
доцент кафедри хорового диригування
Національної музичної академії України
імені П. І. Чайковського,
художній керівник і головний диригент
Академічної хорової капели імені П. Майбороди
Українського радіо, народна артистка України
<https://orcid.org/0000-0002-7454-1841>
yulia_tkach@ukr.net

ІНДИВІДУАЛЬНИЙ ВИКОНАВСЬКИЙ СТИЛЬ ДИРИГЕНТА-ХОРЕМЕЙСТЕРА: КРИТЕРІЇ ТА МЕТОДИ АНАЛІЗУ

Метою роботи є встановити специфіку критеріїв індивідуального виконавського стилю в умовах хорового мистецтва та описати на їх основі методів аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера. **Методологія дослідження** пов'язана з аналізом і систематизацією інформації про індивідуальний виконавський стиль; дослідження вибудовано за дедуктивною логікою – від загальних відомостей про виконавський стиль до конкретизації його специфічних рис в умовах хорового диригування. **Наукова новизна** дослідження полягає у виокремленні специфіки складових індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера та представленні на їх основі методики аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера. **Висновки.** У результаті проведеного дослідження запропоновано методику аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера, яка є описом послідовності дій дослідника, що вивчає це явище, а також описом джерел, на які він спирається на тому чи іншому етапі дослідницької роботи. Методикою передбачено аналіз змістовного та формального рівнів індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера, а також аналіз особливостей взаємодії в системі «диригент – хоровий колектив». Опис змістовного рівня індивідуального виконавського стилю, що залежить творчого методу митця, передбачає аналіз особливостей світогляду, творчого мислення диригента-хормейстера, його особистісних і професійних якостей. Методика дає змогу впорядковано та системно аналізувати формальний рівень індивідуального виконавського стилю – систему виконавських прийомів і засобів, притаманних конкретному диригенту-хормейстеру.

Ключові слова: індивідуальний виконавський стиль, диригент-хормейстер, методика аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера, хор, українське хорове мистецтво.

Tkach Yuliia, Artistic Director and Chief Conductor of the Academic Choral Chapel of the Ukrainian Radio, People's Artist of Ukraine, Candidate of Art History (PhD), Associate Professor of the P. Tchaikovsky National Academy of Music of Ukraine

Individual Performing Style of the Conductor-Choirmaster: Criteria and Methods of Analysis

The purpose of the work is to establish the specificity of the criteria of individual performance style in the conditions of choral art and to describe, based on them, the methods of analysis of the individual performance style of the conductor-choirmaster. **The research methodology** is related to the analysis and systematisation of information about individual performance style; the study is built according to deductive logic – from general information about the performance style to the specification of its specific features in the conditions of choral conducting. **The scientific novelty** of the research consists in identifying the specifics of the components of the individual performance style of the conductor-choirmaster and presenting, based on them, the method of analysis of the individual performance style of the conductor-choirmaster. **Conclusions.** As a result of the research, a methodology for analysing the individual performance style of the conductor-choirmaster is proposed, which is a description of the sequence of actions of the researcher studying this phenomenon, as well as a description of the sources he relies on at one or another stage of the research work. The methodology provides for the analysis of the substantive and formal levels of the individual performing style of the conductor-chorusmaster, as well as the analysis of the features of interaction in the “conductor-chorus collective” system. The description of the substantive level of the individual performing style, which depends on the artist's creative method, involves the analysis of the features of the worldview, creative thinking of the conductor-chorusmaster, his personal and professional qualities. The methodology allows for an orderly and systematic analysis of the formal level of the individual performing style – a system of performing techniques and means inherent in a particular conductor-chorusmaster.

Keywords: individual performance style, conductor-choirmaster, method of analysis of individual performance style of conductor-choirmaster, choir, Ukrainian choral art.

Актуальність теми дослідження. Сучасна виконавська практика потребує ґрунтовного дослідження складного комплексу діяльності диригента-хормейстера, зокрема його індивідуального виконавського стилю. Встановлення специфічних рис індивідуального виконавського стилю диригента в умовах хорового мистецтва, визначення критеріїв та методів аналізу цього мистецького явища є нагально необхідним сьогодні.

Аналіз досліджень і публікацій. Останніми роками із розвитком теорії виконавської інтерпретації в працях В. Москаленка [13], І. Коханик [10], Б. Стронька [16], М. Давидова [3] виконавський стиль став предметом теоретичного дослідження. З'явилися роботи, що цілком присвячені феномену *індивідуального виконавського стилю* (дисертація та наукові публікації О. Катрич [4–7], дослідження С. Копилової [8]) та ін. У них виконавський стиль митця тісно пов'язаний зі специфікою його інтерпретаційної діяльності. Водночас у роботах диригентів-практиків, зокрема Р. Кофмана [9], О. Бенч [1; 2], Г. Макаренка [10, 11], В. Рожка [14], В. Скоромного [15] та ін. простежуємо спроби теоретичного осмислення власних практичних пошуків або аналіз діяльності інших видатних митців. Це дає змогу об'єднати теоретичний і практичний підходи, представити досліджуване явище більш цілісно й системно. Умовно теоретичну базу статті можна розділити на дві групи: а) роботи з теорії музичних стилів та виконавської інтерпретації (В. Москаленка, І. Коханик, Б. Стронька, М. Давидова, О. Катрич, С. Копилова; б) роботи, присвячені аналізу проблем диригентської творчості практиків і хорового виконавства (Р. Кофмана, О. Бенч, Г. Макаренка, О. Бенч-Шокало, В. Рожка, В. Скоромного та ін.).

Мета дослідження полягає у виявленні специфіки критеріїв диригентського стилю в умовах хорового виконавства та представленні методики аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера.

Виклад основного матеріалу. Згідно з О. Катрич, індивідуальним стилем музиканта-виконавця є «відповідна до специфічності його музичного світобачення система виражальних засобів, яка, зберігаючи цілісність, функціонує як опорний чинник переінтонування різних композиторських стилів» [5, 90]. С. Копилова розглядає виконавський стиль як «сукупність виконавських засобів та особистісних якостей, притаманних цьому виконавцеві (виконавській

школі), що зумовлюють художню цілісність продукту виконавської діяльності – інтерпретації» [8, 256]. Отже, аналізуючи зміст поняття «індивідуальний виконавський стиль», відображений у визначеннях С. Копилової та О. Катрич, відзначимо проміжне положення виконавського стилю: виконавський стиль є *формально-змістовною* категорією, тобто засобом виявлення художнього змісту за допомогою комплексу виконавських прийомів. Тобто світогляд митця, його особистісні та професійні якості відбиваються у виконавських версіях творів, які він здійснює, в інтерпретації різних композиторських стилів. Отже, формування методики аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера не можливе без урахування специфіки диригентської інтерпретації. Чотири компоненти диригентської інтерпретації: суб'єкт, об'єкт, процес і результат інтерпретації – не існують окремо, проте тісно взаємодіють. Тому при розгляді будь-яких із них необхідно враховувати інші.

У музикознавчій літературі поряд із поняттям індивідуального стилю використовують також поняття «творчий метод митця». Індивідуальний виконавський стиль («індивідуальність музичного мовлення» – В. Москаленко [13, 76]) пов'язаний із системою творчих прийомів та виконавських засобів, а метод – з особистістю митця: темпераментом, світоглядом, людськими та професійними якостями, що впливають на індивідуальний виконавський стиль.

Діяльність диригента-хормейстера пов'язана з колективом, це зумовлює специфічні відносини всередині системи «диригент – колектив». У роботах диригентів-практиків відзначимо такі аспекти їх взаємодії: *психологічний, технічний та етико-естетичний*. Механізми взаємодії диригента з колективом аналізують у роботах Р. Кофман, Г. Макаренко, В. Рожок, В. Скоромний та ін. Р. Кофман виявляє дві групи протиріч у взаємодії диригента з творчим колективом – внутрішні та зовнішні [9]. Згідно з Г. Макаренком, диригент здійснює вплив на колектив у двох напрямках – «раціональному» (вплив на свідомість за допомогою мовних засобів) і «паралінгвістичному» (вплив на підсвідоме начало за допомогою емоційного спілкування, магнетизму, волі) [12, 243]. Характер взаємодії диригента й колективу В. Рожок називає «стилем спілкування з колективом» [14]. В. Скоромний серед найважливіших якостей диригента відзначає психологічну стійкість, передбачення складних

психологічних ситуацій і проблем взаємовідносин, вміння їх позитивно вирішувати [15, 2–3].

Отже, аналізуючи індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера радимо враховувати такі позиції: особливості творчого методу диригента; особливості взаємодії диригента та очолюваного їм хору (зокрема етико-естетичний, психологічний та технічний аспекти такої взаємодії); традиції хорового колективу, його статус та репертуарні пріоритети; специфіку процесу диригентської інтерпретації – з урахуванням особливостей

самостійної, репетиційної та концертної роботи диригента, специфіку об'єкта інтерпретації, включаючи аналіз стабільних і мобільних ресурсів хорового твору, зрештою, особливості виконавських версій хорового твору, засоби досягнення художньої цілісності твору. На основі аналізу різних складових диригентської інтерпретації ми дійшли висновків щодо системи виконавських прийомів і засобів, притаманних диригентові, тобто щодо специфіки його індивідуального виконавського стилю.

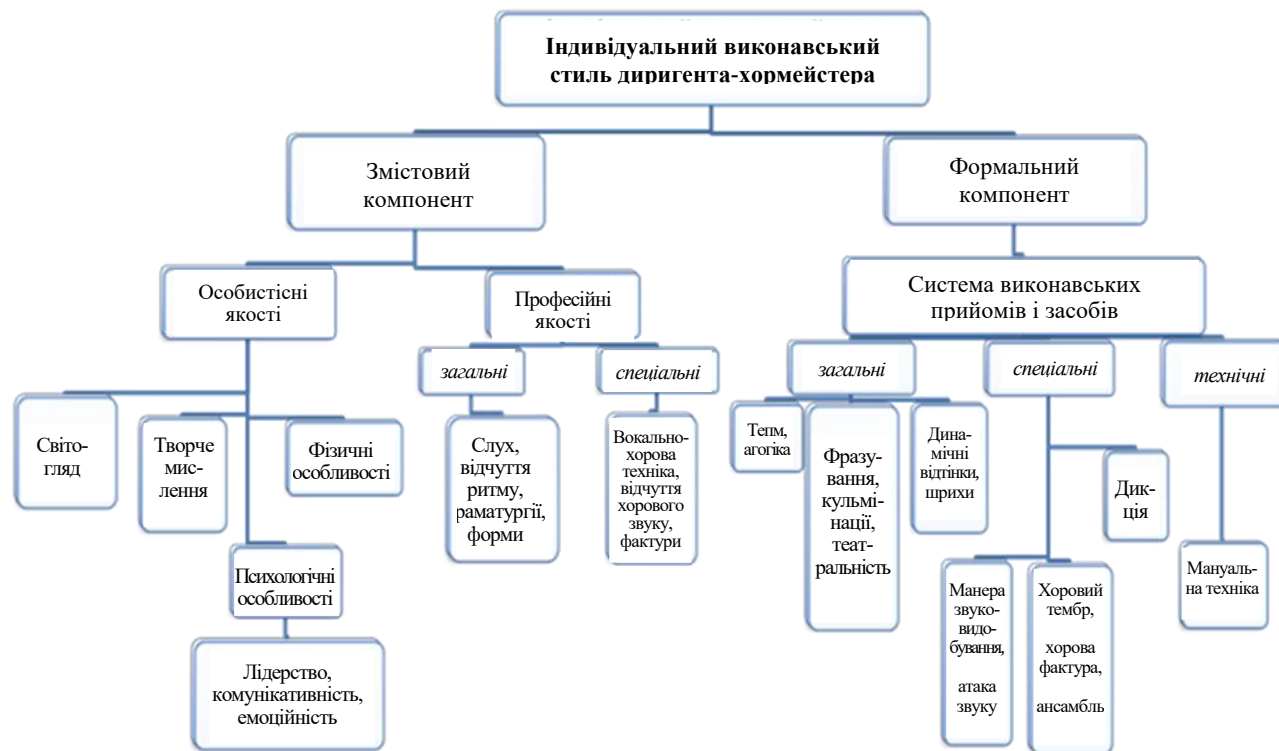

Рис. 1. Структура індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера

З урахуванням цих позицій пропонуємо методику аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера.

1. Опис змістовного рівня індивідуального виконавського стилю – особистісних і професійних якостей. Засадничим моментом для встановлення специфіки індивідуального диригентського стилю диригента-хормейстера є розуміння особливостей світогляду митця. Цілісне враження про світогляд: біографічні відомості; національні, регіональні та родинні традиції, походження, виховання, навчання; творче кредо – ідеї, прагнення (досліджується в інтерв'ю, у науковій чи педагогічній діяльності, у листах, репетиційній роботі тощо), або опосередковано (вивчаючи репертуарні пріоритети, мистецькі орієнтири художника, аналізуючи його вчинки). Творчі ідеали митця:

вчителі, митці далекого минулого або сучасності. Світогляд митця, особливо диригента, хормейстера, тісно пов'язаний із суспільними процесами. Реакція на події суспільного життя, активна участь у них або принципова відстороненість, сконцентрованість на творчості – ці якості також відбивають світогляд музиканта. Тому всебічне дослідження світогляду художника не можливе без врахування суспільно-історичних процесів, на тлі яких формувався і творив диригент-хормейстер.

Встановлення специфіки творчого мислення, психологічних і фізичних особливостей митця передбачає аналіз співвідношення емоційного та раціонального факторів у творчості. Такі особливості розкриваються через стиль взаємодії диригента-хормейстера з хоровим колективом,

з урахуванням основних аспектів такої взаємодії – кадрово-організаційного й творчих (психологічного, технічного та етико-естетичного). Аналіз психологічного аспекту взаємодії диригента й колективу передбачає встановлення пріоритетного способу впливу на колектив. В одних випадках пріоритетним є вербальний спосіб впливу на колектив: диригент доносить авторську концепцію виконуваного твору за допомогою слів (пояснення, доведення, порівняння, асоціації тощо). Він так впливає на свідоме начало хористів, що свідчить про важливу роль раціонального начала в його власному творчому мисленні. В інших випадках вплив диригента на хоровий колектив, навпаки, відбувається передусім на паралінгвістичному рівні – за допомогою емоційного спілкування, магнетизму. Диригент впливає так на підсвідоме начало хористів, що є свідченням переваги емоційного начала в його особистому творчому мисленні.

Аналіз технічного аспекту взаємодії диригента й хорового колективу передбачає характеристику мануальної техніки диригента загалом. Тут важливо відзначити такі якості, як економність (скупість) або надмірність жести, пріоритет лівої або правої руки в жестикуляції, міру участі корпусу, обличчя в диригуванні тощо. Аналіз етико-естетичного аспекту взаємодії диригента й хорового колективу найбільшою мірою є проєкцією його світогляду на творчість. Важливим моментом тут має стати визначення провідної ідеї творчості диригента, яка зумовлює художній смак музиканта, вибір репертуару, підходи до роботи з ним. Духовні, національні орієнтири, система цінностей та їх реалізація у творчій діяльності, у співвідношеннях з колективом – так можна коротко охарактеризувати етико-естетичний аспект взаємодії з диригентом хором.

Особистісні якості хормейстера виявляються в засадах кадрової політики, яку провадить диригент, а також у його підходах до організації умов праці, тобто через складові кадрово-організаційного аспекту взаємодії диригента з хоровим колективом. На основі аналізу конкретних організаційних кроків диригента можна зробити висновки про його принциповість або лояльність; послідовність або спонтанність тощо. Треба зауважити, що ці характеристики не мають оціночного значення, оскільки, наприклад, гнучкість кадрової політики може свідчити не лише про безпринципність диригента як особистості, але й про його здатність йти на компроміс заради збереження більш важливих, на його думку,

цінностей. Кадрово-організаційний аспект значною мірою визначається впливом зовнішніх факторів: соціокультурної, політичної економічної ситуації, статусом колективу, фінансовим забезпеченням його діяльності. Водночас організація публічної діяльності диригента, а також формування внутрішньої дисципліни й психологічного клімату в хоровому колективі характеризують диригента як людину, громадянина та професіонала.

Грунтовність і переконливість аналізу чотирьох зазначених аспектів взаємодії диригента й хорового колективу залежать від кількості залучених до дослідження матеріалів, від їх різноплановості. Матеріалами дослідження в такому випадку можуть бути спогади про цього диригента, його листи, висловлення, інтерв'ю, відео- та аудіозаписи репетицій, концертів, рецензії, монографії, статті, адміністративні й ділові документи, що організовують діяльність хору, інші джерела.

Важливим елементом дослідження індивідуального диригентського стилю є характеристика професійних якостей конкретного хормейстера – загальних і спеціальних. Загальними якостями є специфіка музикального слуху, особливості відчуття ритму, архітектоніки, драматургії твору. Спеціальними якостями виконавського стилю диригента є його вокально-хорова техніка, відчуття хорового звуку, хорової фактури тощо.

Аналіз світогляду диригента-хормейстера, особливостей його творчого мислення, особистісних і професійних якостей дає змогу сформувати цілісне уявлення про змістовний компонент індивідуального виконавського стилю. Змістовний компонент стилю тісно пов'язаний із формальним компонентом: перший реалізується через другий.

2. Опис формального рівня індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера – системи виконавських прийомів і засобів, задіяних в інтерпретаційній діяльності даного диригента. З урахуванням специфіки диригентської інтерпретації в хоровому виконавстві аналіз формального компоненту індивідуального стилю включає чотири етапи, які відповідають чотирьом складовим диригентської інтерпретації (об'єкту, суб'єкту, процесу та результату інтерпретації). Важливо зауважити, що, на відміну від більш узагальнених висновків щодо творчого методу (змістовний рівень), висновки щодо формального рівня є більш конкретними. Матеріалами дослідження

є насамперед власні враження від відвідувань репетицій та концертів цього хормейстера, аудіо- чи відеозаписи виконавських версій конкретних творів, а також – що дуже важливо – документи, що містять відомості про процес роботи над цими творами (записи репетицій, спогади про репетиції, ноти з виконавськими ремарками диригента тощо).

Індивідуальний виконавський стиль диригента характеризується специфікою процесу диригентської інтерпретації, його окремих стадій – самостійної, репетиційної та концертної. Такий аналіз ґрунтується на вивченні аудіо- та відеозаписів концертів і фрагментів репетицій, спогадів учасників репетиційного процесу (передусім артистів хору), рецензій концертів тощо. У процесі аналізу необхідно знайти відповіді на низку запитань. Зокрема, чим керується диригент-хормейстер у виборі того або іншого твору до репертуару свого колективу; з чого він починає роботу над новим твором; як готується хормейстер до початку роботи над новим твором; коли, на його думку, можна починати репетиційну роботу над цим твором; як хормейстер знайомить колектив з новим твором; якими є визначальні принципи репетиційної роботи, її логіка; коли, на думку хормейстера, твір можна вважати готовим до винесення на концертну естраду; якою бачить свою роль у концерті цей диригент? Відповіді на ці та інші запитання дають підстави узагальнити особливості процесу диригентської інтерпретації, які притаманні цьому диригенту-хормейстеру.

Іншим напрямом дослідження індивідуального виконавського стилю диригента є вивчення об'єкта інтерпретації, яке здійснюється у двох аспектах, тобто встановлюється – що (які твори) і як (яким чином) інтерпретує цей диригент-хормейстер. Показовим у сенсі індивідуального виконавського стилю є вибір творів до репертуару. Зокрема, жанрова систематизація репертуару, встановлення пріоритетних для диригента історичних, національних та авторських стилів. Які твори переважають у репертуарі цього диригента? До яких він повертається неодноразово? Що змінюється в інтерпретації таких творів? Так можна окреслити коло питань, що пов'язані зі специфікою об'єкта диригентської інтерпретації. З іншого боку, важливою складовою методики дослідження індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера є аналіз виконуваних ним хорових творів як об'єктів інтерпретації.

Такий аналіз передбачає виявлення в структурі музичного тексту стабільних і мобільних компонентів та подальший аналіз варіативного потенціалу цих творів. Матеріалом такого аналізу є нотний текст музичного твору.

Визначальним для дослідження індивідуального виконавського стилю диригента є аналіз здійснених ним виконавських версій музичних творів, тобто результату процесу диригентської інтерпретації. Особливо корисним слід вважати порівняльний аналіз виконавських версій одного твору, які запропонували різні диригенти-хормейстери. Головним завданням аналізу виконавських версій того чи іншого хорового твору є встановлення засобів досягнення художньої цілісності твору. Матеріалами, що аналізують у цьому аспекті, є аудіо- та відеозаписи концертів та репетицій, студійні записи, диригентські коментарі, критична література тощо.

Аналіз інтерпретаційної діяльності конкретного диригента, зокрема характеристика особливостей процесу інтерпретації (самостійної, репетиційної та концертної стадій), характеристика об'єкта й результату інтерпретаційної діяльності – усе це стає підґрунтям для осмислення системи виконавських прийомів і засобів, притаманних виконавському стилю цього хормейстера (зокрема загальних, спеціальних і технічних). Загальними виконавськими прийомами та засобами є темп, агогіка, динаміка, штрихи, фразування, засоби досягнення і розподілення кульмінацій, способи початку та закінчення творів, артистизм, театральність. Спеціальними виконавськими прийомами й засобами є хоровий тембр, хорова фактура, різні види ансамблю (інтонаційний, тембральний, динамічний, агогічний, ритмічний, штриховий тощо), манера звуковидобування, атака звуку, дикція тощо. До технічних виконавських засобів належить мануальна техніка диригента-хормейстера. При характеристиці виконавського стилю конкретного хормейстера важливо зазначити, які із вказаних засобів є пріоритетними для нього, а які мають другорядне значення.

Нижче наведено критерії аналізу окремих виконавських прийомів і засобів в умовах індивідуального виконавського стилю хормейстера.

1. Особливості роботи з темпом: рівність (чіткість) або тяжіння до темпових відхилень, використання «зручних» темпів або вживання до темпових «крайностей» (надто швидких або надто повільних темпів) – з метою донесення

художнього задуму. 2. Агогіка. Схильність до застосування агогіки або, навпаки, її відсутність є важливою характеристикою індивідуального виконавського стилю; масштаби темпових відхилень, їх частота, розташування в композиції, виправданість художніми завданнями. 3. Динаміка. Використання широкої динамічної шкали або її частини (наприклад тяжіння до гучного звучання), схильність до контрастних динамічних зіставлень або, навпаки, до виваженості й стриманості динаміки. Характеристика звуку в крайніх ділянках динамічної шкали – на *ff* або *ppp*. 4. Штрихи. У палітрі штрихів необхідно встановити більш властиві стилю цього диригента та менш властиві. Особливу увагу слід звернути на виконання *legato*, оскільки в хоровому виконавстві такий штрих забезпечує кантиленне звучання. 5. Фразування. Конкретному виконавському стилю може бути притаманне мислення великими синтаксичними структурами або, навпаки, тяжіння до дрібних структур, мікрофразування. Важливо встановити засоби розвитку всередині фрази (динаміка, агогіка), а також способи об'єднання фраз у більш масштабні побудови. 6. Засоби досягнення і розподілення кульмінацій. Такими засобами можуть бути агогіка, динаміка, атака звуку (тверда або м'яка), укрупнена дикція, збільшення психологічної напруги. 7. Спосіб початку й завершення твору позначається передусім на темпі, звуковисотному, ритмічному та дикційному ансамблі. Обережне «входження» в потрібний темп, стрій, характер на початку твору чи, навпаки, рішуче «занурення» в твір – ці якості також характеризують індивідуальний виконавський стиль хормейстера. 8. Театральність, персоніфікація. Виконання творів із літературним текстом конкретизує зміст твору, роблячи його предметним, чітко зрозумілим. Залежно від характеру тексту виконання хорових творів може бути більшою або меншою мірою артистичним, театральним. Моменти інтонаційного, дикційного, тембрового перевтілення, елементи акторської гри, що включаються у виконання, сприяють донесенню змісту й характеру творів (особливо народних пісень або подібних до них творів, які містять певну фабулу, діалогічність). 9. Лінійний або драматичний тип виконання передбачає комплекс виконавських засобів, що відповідають двом різним типам музичного змісту. Лінійний тип виконання пов'язаний із зосередженістю, внутрішньою напругою, тоді як драматичний – із зовнішньою експресією.

10. Атака звуку – один з найважливіших спеціальних виконавських засобів у хорі. Особливості вживання твердої або м'якої атаки звуку, художня виправданість використання того або іншого типу характеризують індивідуальний виконавський стиль диригента. 11. Тембр хору – найпоказовіший засіб індивідуального виконавського стилю. Неповторність хорового тембру завжди вирізняє індивідуальний виконавський стиль талановитого хормейстера. 12. Ансамбль – робота над різними типами хорового ансамблю (дикційним, ритмічним, тембральним, агогічним та ін.) є важливою складовою репетиційного процесу в хорі. Вміння домогтися виконавської однастайності у всіх видах ансамблю позитивно характеризує виконавський стиль того або іншого диригента. 13. Хорова фактура. Позитивними характеристиками хорової фактури є тембральна розмаїтість, ясність, випуклість, чіткість. У гармонічній фактурі важливою рисою є темброва індивідуалізація партій, у поліфонічній – диференціація в проведенні тематичного та фонового матеріалу. 14. Дикція. Необхідно відзначати прийоми роботи диригента над правильністю та однастайністю вимови тексту (особливо – іншомовного), розумінням тексту (причому не тільки загального змісту, але й конкретних слів, що промовляють під час виконання твору). Укрупнена або знівельована дикція, вимова слів з опорою на приголосні або голосні є ознакою відчуття музичного стилю, змісту тексту, драматургічного моменту, образу. Ступінь уваги диригента до дикції є важливою характеристикою його виконавського стилю, свідченням його виконавської культури.

Наукова новизна. У статті досліджено критерії виконавського стилю в умовах хорового виконавства та на їх основі запропоновано методику аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера, що є покроковою інструкцією дій дослідника у вивченні видатних явищ національної та світової хорової культури.

Висновки. На основі структури індивідуального виконавського стилю, з урахуванням специфіки виконавської інтерпретації в хоровому мистецтві, а також колективного характеру творчості, запропоновано методику аналізу індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера. Методикою передбачено аналіз змістовного та формального рівнів індивідуального виконавського стилю диригента-хормейстера, а також аналіз особливостей взаємодії в системі «диригент – хоровий колектив». Опис змістовного рівня індивідуального виконавського стилю, що

залежить творчого методу митця, передбачає аналіз особливостей світогляду, творчого мислення диригента-хормейстера, його особистісних і професійних якостей. Методика дає змогу впорядковано та системно аналізувати формальний рівень індивідуального виконавського стилю – систему виконавських прийомів і засобів, притаманних конкретному диригенту-хормейстеру.

Література

1. Бенч-Шокало О. Г. Павло Муравський: феномен одного життя. Київ : Дніпро, 2002. 664 с.
2. Бенч-Шокало О. Г. Український хоровий спів: актуалізація звичаєвої традиції : навч. посіб. Київ : Укр. Світ, 2002. 440 с.
3. Давидов М. А. Інтерпретаційні аспекти виконавської майстерності. *Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. Вип. 2: Музичне виконавство. Київ, 1999. С. 88–98.
4. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : автореф. дис. ... канд. мист-ва: 17.00.03. Київ, 2000. 17 с.
5. Катрич О. Т. Індивідуальний стиль музиканта-виконавця (теоретичні та естетичні аспекти) : дис. ... канд. мистецт.: 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2000. 161 с.
6. Катрич О. Т. Музично-виконавський архетип як стильове підґрунтя явищ музичної творчості. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2004. Вип. 37. С. 177–184.
7. Катрич О. Стильові аспекти музично-виконавської інтерпретації. *Науковий вісник НМАУ ім. П. Чайковського*. 1999. Вип. 37. С. 59–65.
8. Копилова С. Національно-психологічний комплекс – ядро виконавського стилю. *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 1999. Вип. 37. С. 257–264.
9. Кофман Р. І. Виховання диригента: психологічні особливості. Київ : Музична Україна, 1986. 39 с.
10. Коханік І. М. Інтертекстуальність та проблема стильової єдності музичного твору. *Київське музикознавство*. 2001. Вип. 37. С. 90–96.
11. Макаренко Г. Г. Творчість диригента в контексті інтегративного підходу : автореф. дис. ... доктора мист-ва: 17.00.03 «Музичне мистецтво». Київ, 2006. 34 с.
12. Макаренко Г. Г. Творчість диригента: естетико-мистецтвознавчі виміри Київ : Факт, 2005. 328 с.
13. Москаленко В. Г. Творчий аспект музичного стилю. *Київське музикознавство*. 1998. Вип. 1. С. 75–90.
14. Рожок В. І. Музика і сучасність : монографічні дослідження, науково-популярні, критичні та публіцистичні твори. Київ : Книга пам'яті України, 2003. 220 с.
15. Скоромний В. Психологія творчості диригента : авторський курс лекцій. Рукопис.
16. Стронько Б. Музичний твір як інтерпретація властивостей часу. *Київське музикознавство*. 1999. Вип. 2. С. 47–57.
17. Ткач Ю. Прийоми і засоби розкриття художньої цілісності твору (на прикладі твору М. Леонтовича «Піють півні у виконанні капели «Думка»). *Науковий вісник НМАУ ім. П. І. Чайковського*. 2006. Вип. 64. С. 207–214.
18. Ткач Ю. Специфіка диригентської інтерпретації в хоровому виконавстві. *Вісник Державної академії керівних кадрів культури і мистецтв*. 2011. №2. С. 119–124.
19. Ткач Ю. С. Індивідуальний виконавський стиль диригента-хормейстера: теоретичний та практичний аспекти (на прикладі діяльності Національної заслуженої академічної хорової капели України «Думка») : автореф. дис. ... канд. мист-ва: 17.00.03. Київ, 2012. 17 с.

References

1. Bench-Shokalo, O. G. (2002). Pavlo Muravsky: a phenomenon of one life. Kyiv: Dnipro, 664 [in Ukrainian].
2. Bench-Shokalo, O. G. (2002). Ukrainian choral singing: actualization of the customary tradition: teaching aid. Kyiv: Ukr. Svit, 440 [in Ukrainian].
3. Davydov, M. A. (1999). Interpretative aspects of performing skills. Scientific Bulletin of the P. Tchaikovsky National Academy of Music, (2), 88–98 [in Ukrainian].
4. Katrych, O. T. (2000). Individual style of a musician-performer (theoretical and aesthetic aspects): abstract of the dissertation ... candidate of arts: 17.00.03. Kyiv, 17 [in Ukrainian].
5. Katrych, O. T. (2000). Individual style of a musician-performer (theoretical and aesthetic aspects): dissertation ... candidate of arts: 17.00.03 "Musical art". Kyiv, 161 [in Ukrainian].
6. Katrych, O. T. (2004). Musical-performing archetype as a stylistic basis for the phenomena of musical creativity. Scientific Bulletin of the NMAU named after P. I. Tchaikovsky, (37), 177–184 [in Ukrainian].
7. Katrych, O. (1999). Stylistic aspects of musical-performing interpretation. Scientific Bulletin of the NMAU named after P. I. Tchaikovsky, (37), 59–65 [in Ukrainian].
8. Kopylova, S. (1999). National-psychological complex – the core of performing style. Scientific Bulletin of the NMAU named after P. I. Tchaikovsky, (37), 257–264 [in Ukrainian].
9. Kofman, R. I. (1986). Conductor education: psychological features. Kyiv: Musical Ukraine, 39 [in Ukrainian].
10. Kokhanyk, I. M. (2001). Intertextuality and the problem of stylistic unity of a musical work. Kyiv Musicology, (37), 90–96 [in Ukrainian].
11. Makarenko, G. G. (2006). Conductor's work in the context of an integrative approach: author's abstract of the dissertation ... of the doctor of arts: 17.00.03 "Musical art". Kyiv, 34 [in Ukrainian].
12. Makarenko G. G. Conductor's work: aesthetic and art-historical dimensions Kyiv: Fact, 2005. 328 p [in Ukrainian].
13. Moskalenko, V. G. (1998). Creative aspect of musical style. Kyiv Musicology, (1), 75–90 [in Ukrainian].
14. Rozhok, V. I. (2003). Music and modernity: monographic studies, popular science, critical and journalistic works. Kyiv: Book of Memory of Ukraine, 220 [in Ukrainian].
15. Skoromny, V. Psychology of the conductor's creativity: author's course of lectures. Manuscript [in Ukrainian].
16. Stronko, B. (1999). Musical work as an interpretation of the properties of time. Kyiv Musicology, (2), 47–57 [in Ukrainian].
17. Tkach, Yu. (2006). Techniques and means of revealing the artistic integrity of a work (on the example of M. Leontovich's work "The roosters are drinking performed by the Dumka chapel"). Scientific Bulletin of the National Music Academy named after P. I. Tchaikovsky, (64), 207–214 [in Ukrainian].
18. Tkach, Yu. (2011). Specifics of conductor interpretation in choral performance. Bulletin of the State Academy of Leading Personnel of Culture and Arts, (2), 119–124 [in Ukrainian].
19. Tkach, Yu. S. (2012). Individual performance style of a conductor-choirmaster: theoretical and practical aspects (on the example of the activities of the National Honored Academic Choir Chapel of Ukraine "Dumka"): author's abstract. dissertation ... candidate of arts: 17.00.03. Kyiv, 17 [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 10.01.2025
Отримано після доопрацювання 11.02.2025
Прийнято до друку 18.02.2025